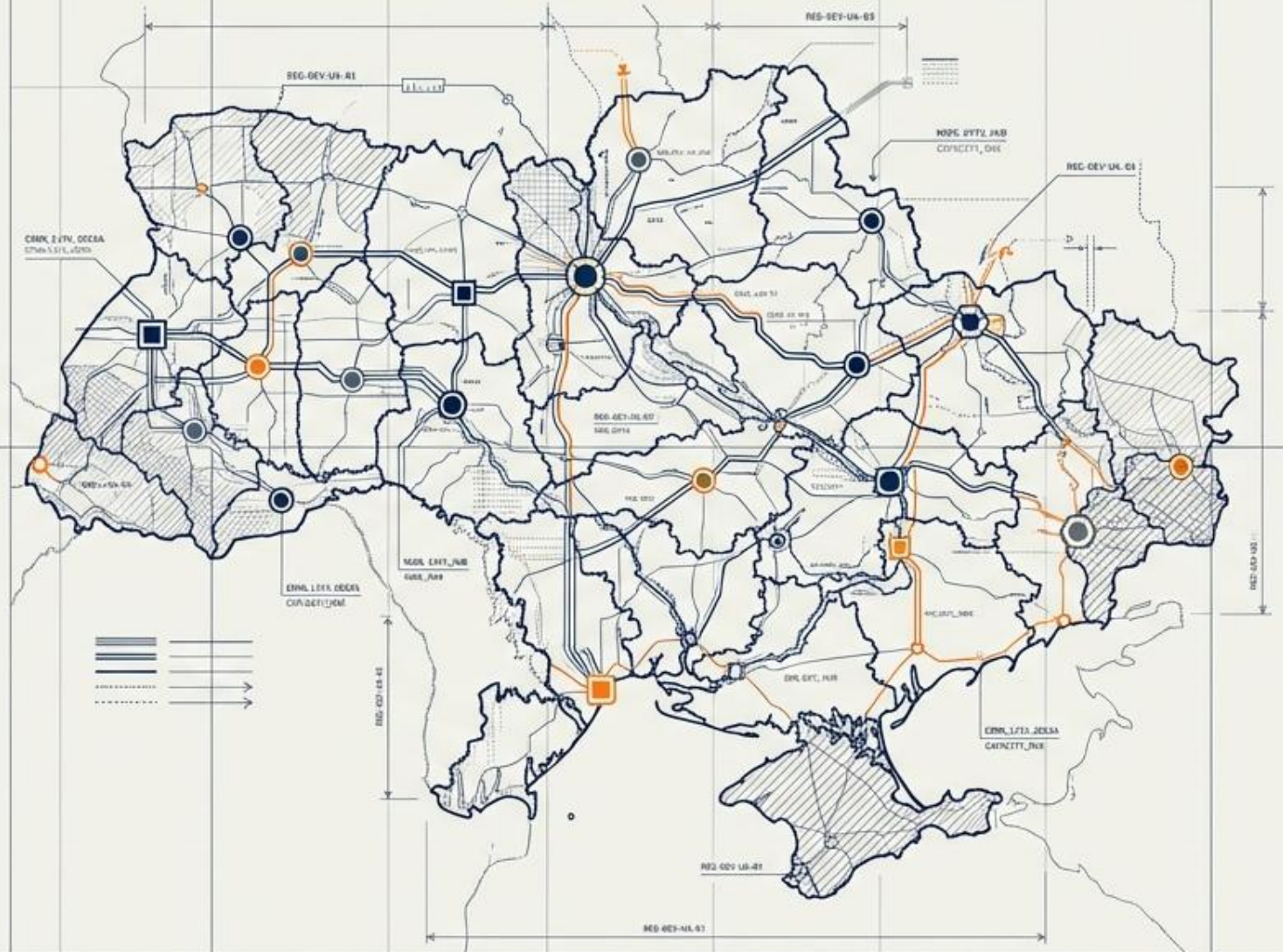

Регіональний розвиток в Україні: Від законодавчої теорії до реальності

Аналіз правового регулювання, системи планування та причин гальмування реформ

А. Ткачук

Ключові тези: Європейська модель з українськими викликами

<p>Еволюція</p> <p>Україна перейшла від хаотичного планування (Закон 2005 р.) до системної моделі, гармонізованої з практиками ЄС (Закон 2015 р.).</p>	<p>Система</p> <p>Створено чітку вертикаль стратегічних документів (Держава → Регіон → Громада) та інституційну інфраструктуру (Агенції, ГІС-моніторинг).</p>	<p>Фінансування</p> <p>Головним інструментом визначено Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР) із чіткою формулою розподілу.</p>	<p>Проблема</p> <p>Система буксує через відсутність затверджених державних програм, хронічне недофінансування ДФРР та ручне управління коштами.</p>

Еволюція державної політики: Зміна парадигми

Стара Ера (2005-2015)

Закон: «Про стимулювання розвитку регіонів» (2005)

- **Статус:** Втратив чинність у 2022 році.
- **Недоліки:** Відсутність логічно зв'язаної системи планування; відсутність стабільного фінансування.

Системна Ера (2015-Сьогодні)

Закон: «Про засади державної регіональної політики» (2015)

- **Фінансовий якір:** Ст. 24-1 Бюджетного кодексу України.
- **Мета:** Чітке планування + гарантоване фінансування через ДФРР.

Нормативно-правова архітектура (2023-2026)

Стратегія та Планування

Постанови КМУ
№ 817 та № 816
(серпень 2023)

Функція: Порядок
розроблення та
моніторингу
Державної (ДСРР)
та Регіональних
стратегій.

Інституції

Постанова КМУ
№ 258

Функція: Типове
положення про
Агенцію
регіонального
розвитку.

Дані та Моніторинг

Постанова КМУ
№ 1493
(Функціональні
типи територій)

Постанова КМУ
№ 522
(ГІС моніторингу)

Методологія

Наказ № 14563
(Смарт-
спеціалізація)

Постанова № 196
(Оцінка
інвестиційних
проектів)

Українська модель vs Європейська практика

- **Гармонізація:** Сучасна система планування в Україні побудована на принципах ЄС (EU Cohesion Policy).
- **Універсальна логіка:** Система єдина для всіх рівнів адміністративно-територіального устрою.

Стратегія

Програма

Спеціальний
Фонд

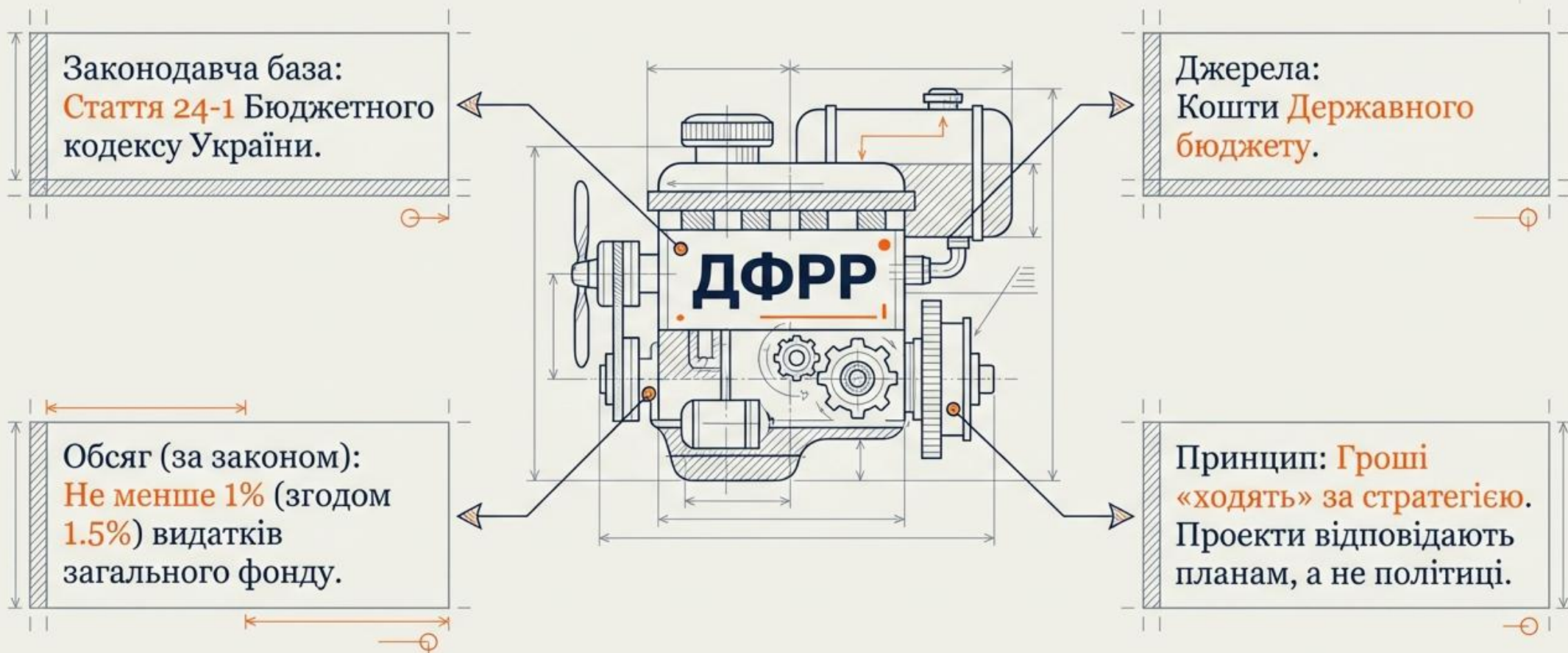

Фінансування має йти не «на все підряд», а під конкретні стратегічні цілі через спеціалізовані фонди.

Вертикаль планування розвитку: Матриця документів

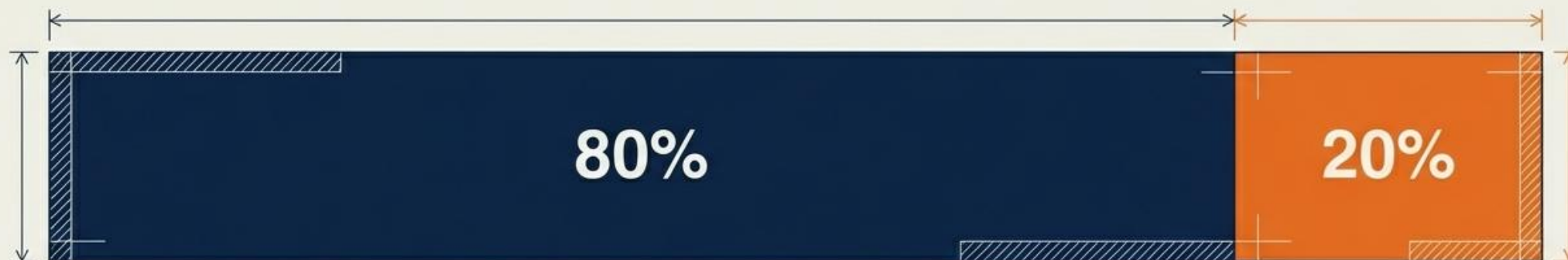
	Національний рівень	Регіональний рівень	Місцевий рівень
Стратегічний документ	Державна стратегія (ДСРР) ↓	Стратегія розвитку регіону (СРР) ↓	Стратегія розвитку громади (СРТГ) ↓
План реалізації	План заходів з реалізації ДСРР ↓	План заходів СРР ↓	План заходів СРТГ ↓
Операційні програми	Програми регіонального розвитку ↓	Регіональні програми ↓	Місцеві програми ↓
Інвестиційні проекти	Проекти регіонального розвитку	Проекти регіонального розвитку	Проекти місцевого розвитку

Фінансовий двигун: Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР)

Modern Bureaucratic Architecture

Формула справедливості: Як розподіляються кошти?

Базовий розподіл:
Між усіма регіонами пропорційно
чисельності населення.

Вирівнювання (Cohesion):
Для регіонів, де ВРП на душу
населення < 75% від
середнього по Україні.

Цей механізм гарантує підтримку депресивних територій, зберігаючи стимули для лідерів.

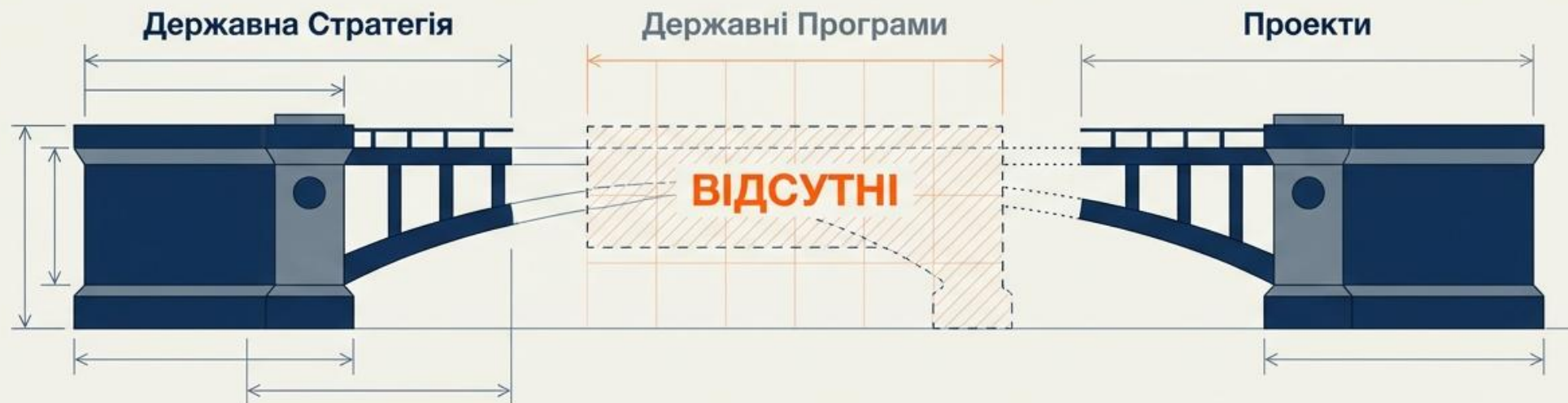
Проміжний висновок: Теорія проти Практики

ТЕОРІЯ: Система виглядає по-європейськи. Чітка логіка, прозорість, цифрові інструменти (ІАС ДФРР).

Чому ідеальна модель дала збій?

ПРАКТИКА: Система так і не запрацювала у визначеному форматі.

Проблема №1: Розрив у плануванні

Вимога системи:

Державні програми мають бути містком між Стратегією та проектами.

Факт:

На державному рівні програми регіонального розвитку не були ухвалені.

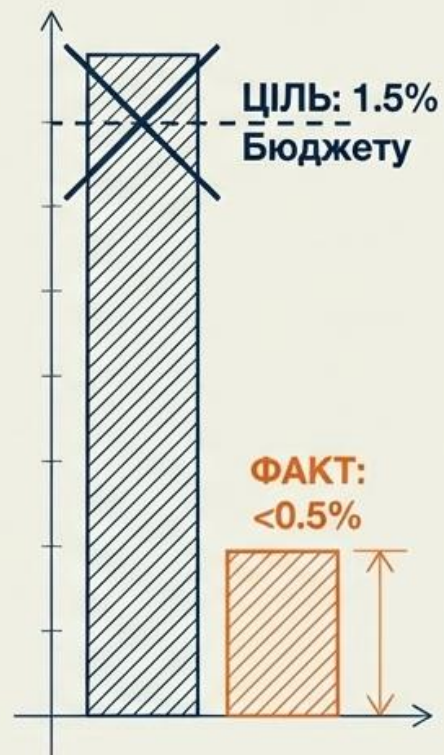
Наслідок:

Стратегія залишається декларацією, а проекти реалізуються хаотично.

Проблема №2 і №3: Фінанси та Політика

Хронічне недофінансування

ДФРР ніколи не отримував повного фінансування (1.5% Бюджету), як того вимагає ст. 24-1 Бюджетного кодексу.

«Депутатські субвенції»

Впровадження субвенцій на «соцеконом» підмінило прозорий конкурс ДФРР політичними домовленостями.

Результат: Розмивання стратегічного підходу.

Підсумки: Що необхідно для успіху?

Ефективний регіональний розвиток можливий лише коли гроші ходять за стратегією, а не за політикою.

ДАЛІ БУДЕ

Цю презентацію створено ГО «Інститут громадянського суспільства» за підтримки Фонду «Аскольд і Дір», що адмініструється ІСАР Єднання в межах проєкту «Сильне громадянське суспільство України – рушій реформ і демократії» за фінансування Норвегії та Швеції. Зміст цієї презентації є відповідальністю ГО «Інститут громадянського суспільства» та не є відображенням поглядів урядів Норвегії, Швеції або ІСАР — Єднання.